

РЕШЕНИЕ

№ 1898

гр. София, 02.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 50 СЪСТАВ, в публично заседание на
тринадесети ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния
състав:

Председател: **ДЕСИСЛАВА ИВ. ТОДОРОВА**

при участието на секретаря **ЛИЛЯНА ЛЮБ. АНДОНОВА**
като разгледа докладваното от **ДЕСИСЛАВА ИВ. ТОДОРОВА** Гражданско
дело № 20221110168554 по описа за 2022 година

Предявен е осъдителен иск с правно основание чл. 2в, ал. 1, т. 2 от ЗОДОВ от И. Г. Р. срещу С.Г.С.. за заплащане на сумата 2450,00 лева - главница, представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди и сумата 5001,00 лева -главница, представляваща за обезщетение за неимуществени вреди, причинени от допуснато достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз при разглеждане и решаване на в.н.х.ч. дело №5162/2022 г. по описа на СГС, ведно със законна лихва върху главниците, считано от 02.12.2022 г. до окончателното им изплащане.

Предявен е осъдителен иск с правно основание чл. 49, във вр. чл. 45, ал.1, вр. чл. 7 от КРБ, от И. Г. Р. срещу Д., представлявана от М.Ф., за заплащане на сумата 2450,00 лева - главница, представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди и сумата 5001,00 лева -главница, представляваща за обезщетение за неимуществени вреди, причинени от незаконни актове на нейни органи - приемане и прилагане на законодателство от Народно събрание и Съд в противоречие на основни права на гражданите и чл. 6 от КЗПЧОС, ведно със законна лихва върху главниците, считано от 02.12.2022 г. до окончателното им изплащане.

В искова молба, с молба-уточнение от 03.03.2023 г., са изложени фактически твърдения, че ищецът Р. е подала за защита на свои права частна тъжба пред Софийски районен съд, по която образувано н.ч.х.дело №16554/2021 г., СРС. Тъжбата е оттеглена от ищцата; наказателното производство е прекратено, а с протоколно определение от 09.11.2022 г. в тежест на ищцата са възложени съдебни разноси за възнаграждение на адвокат на насрещната страна по тъжбата в размер на сумата 2850,00 лева. Посочва, че не е прието възражение за прекомерност на платеното за правна помощ на насрещната страна, както и оставена без уважение подадена частна жалба, съгласно Определение №2687/01.12.2022 г. по в.н.х.ч. дело №5162/2022 г. по описа на СГС, който съдебен акт е окончателен. Пояснява, че пресъдената сума е платена.

Ищцата намира, че СГС, като последна съдебна инстанция, е допуснал съществено нарушение на правото на Европейския съюз, изразяващо се нарушение на правото на равно третиране и основателно правно очакване, на забрана за допускане на неоснователно обогатяване, чл. 4, пар. 3 ДЕС, на разглеждане на делото от независим и безпристрастен съд. Поддържа, че чл. 6 от Договора на ЕС предвижда зачитане на правата, свободите и принципите по ХОПЕС, която има юридическа сила на договорите, а съгласно пар.2, чл.6 - ЕС се присъединява към КЗПЧОС.; нарушени са чл. 6, пар. 1 от Конвенцията и чл. 47 от ХОПЕС. Сочи, че по гражданските и наказателните дела гражданите имат правото на равно третиране и на еднакво ефективни средства за защита. В случая СГС е допуснал нарушение, като не е зачел възражението за прекомерност, позовавайки се на решение на ОСНК от 11.02.2016 г. на ВКС - приел, че размерът на разноските не може да се ревизира от наказателния съд. Счита, че СГС не е "съд" по смисъла на чл. 6 КЗПЧОС, защото не е упражнил правомощието да се произнесе по фактите и по правото; не е независим и не е безпристрастен съд, тъй като се е произнесъл при предварително формирано мнение, с оглед на указания, дадени с решение на ОСНК от 11.02.2016 г. на ВКС. Пояснява, че претендираните имуществени вреди съставляват разликата между платените 2850 лв. и справедливия дължим размер за разноски от 400 лв., а 02.12.2022 г. е датата на увреждането. Твърди се, че в резултат от постановеното определение на СГС ищцата е претърпяла и неимуществени вреди, чийто паричен еквивалент претендира за това, че се почувствала безправна, потисната; загубила доверие в наказателния съд.

По изложените съображения ищцата заявява, ако бъдат отхвърлени исковете срещу СГС, че претендира от Д. да заплати сумите за вреди, тъй като неини органи - Народно събрание и Съд, са приели и приложили законодателство - чл. 190 от НПК, лишено от справедливост и в очевидно противоречие с чл. 6, чл. 13-14 от КЗПЧОС и чл.1 от Протокол 1 към КЗПЧОС; не е привела действащата национална правна уредба в съответствие с международните актове, което е довело до липса ефективно правно средство за защита срещу присъждането на съдебни разноски в наказателния процес, а при постановяване на определения на СГС в противоречие с тях и от независим и безпристрастен съд. Ответникът С.Г.С. оспорва исковете по допустимост, основание и размер. Поддържа, че законодателството е приложено правилно, а за неговото несъответствие с правото на ЕС отговаря Народното събрание, като правосъздаващ орган на Д.. Излага подробни съображения за неоснователност на доводите на ищеца, че е нарушено правото на справедлив съдебен процес, вкл. правото на достъп до съд и неравно третиране, за което ищцата е получила произнасяне по въпроса за съдебните разноски от две съдебни инстанции. Счита, че претенцията не намира опора в ЗОДОВ, доколкото в случая ищцата неоснователно е водила наказателен процес, за което носи и отговорност за съдебните разноски. Намира, че принципът на защита на оправданите правни очаквания не е накърнен, тъй като НПК предвижда правила за разпределение на разноските и страните са запознати с тях. Счита, че дори да се установи нарушение на правото на ЕС, то не е достатъчно съществено. Оспорва правото на обезщетение за неимуществени вреди, които да се намират в пряка причинна връзка с поведението му, евентуално, че се претендират в прекомерен размер, евентуално са погасени по давност.

Ответникът Д., представлявана от М.Ф., оспорва исковете по допустимост, основание и размер.

Съдът, като обсъди въведените в процеса факти с оглед на събраните по делото доказателства и поддържани доводи, преценени при условията на чл. 235, ал. 2 ГПК, по свое убеждение намира за установено от фактическа и правна

страна следното:

Съдът в настоящото производство не е властен да ревизира преценката на съда по Определение №2687/01.12.2022 г. по в.н.х.ч. дело №5162/2022 г. по описа на СГС. Този съдебен акт е влязъл в законна сила. Адресат на този съдебен акт е ищцата. В тази връзка съдът отчита, че не може под предлог, че се касае за претърпяна имуществена вреда поради липса на възможност да се иска намаляване на разноската в наказателния процес, в настоящото производство да се прецени обема на тези вреди при същите критерии, при които съдът по същество може да приложи за преценка наличието на прекомерност на разноската за правна помощ.

Предвид изложените фактически твърдения по иска с правно основание чл. 2в, ал. 1, т. 2 от ЗОДОВ, съдът приема, че не се установява от ответника С.Г.С. допуснато достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз. КЗПЧОС, на която ищецът се позовава като източник на правото на ЕС, е извън приложното поле на чл. 2в от ЗОДОВ. Този международен договор не е част от източниците на правото на ЕС. Формален аргумент за това е Становище 2/13 от 18.12.2014 г. на СЕС, във вр. споразумение за присъединяване на ЕС към Конвенцията, което не е променено до наши дни. От приемането на КЗПЧОС страни по нея могат да са само субекти със статут на държави, което е причината и до днес Конвенцията да обвързва само държави. За разлика от всяка друга договаряща страна, от гледна точка на международното право Съюзът не може с оглед на самото си естество да се счита за държава. Обстоятелството, че Съюзът разполага с нов вид правен ред, който притежава специфично естество, конституционна рамка и собствени основни начала, специално изградена институционална структура, както и пълен набор от правни норми, които осигуряват функционирането му, поражда последици във връзка с процедурата и условията за присъединяване към Конвенцията. Действително, чл. 6, пар. 2 от ДЕС предвижда, че Съюзът се присъединява към Конвенцията, но веднага се уточнява във второто изречение, че „[т]ова присъединяване не променя областите на компетентност на Съюза, така както са определени в Договорите“. Ето защо основните права, както са гарантирани от Конвенцията са част от правото на ЕС в качеството им на общи принципи, а чл. 6, пар. 2 от ДЕС е декларация за това и основание ЕС да приеме Конвенцията като част от правото на ЕС. Също така, конвенцията се прилага субсидиарно, доколкото липсва вътрешна правна уредба или норма от вътрешното право е тълкувана и приложена в нарушение на норма от Конвенцията. Същевременно, ХОПЕС се прилага съгласно чл. 51 ХОПЕС само в случай, че държавния орган е прилагал/не съюзна правна норма/правото на ЕС.

Според чл. 4 § 3 от ДЕС държавите-членки са длъжни да осигурят спазването на правото на ЕС, като прогласеното там задължение за лоялно сътрудничество изисква от тях да гарантират върховенството и ефективното прилагане на правото на ЕС. В изпълнение на това задължение националният законодателен орган дължи да приема закони, които не противоречат на общностното право, както и да изменя съществуващите, така че същите да не противоречат на общностното право. От така изброените в искова молба норми на Конвенцията, които се установява, че не са право на ЕС, не може да се приеме, че се касае за определен източник на правото на ЕС, от който ищецът черпи конкретни права и съдебният орган не е зачел в правораздавателната си дейност.

Не подлежи на съдебен контрол преценката на съда по същество, респ. допуснати грешки при постановяване на акта, за това при непълнота на процесуалния наказателен закон кое е относимото право и защо не е приложено от съдебния орган. Обстоятелството, че съдът по същество е приложил

определена съдебна практика, която счита, че съответства на вътрешното му убеждение, не го прави зависим и пристрастен съд. Изобщо, въпрос на правилност на съдебния акт е на какво основание и по кой процесуален ред следва да се разгледат доводите на участниците в наказателния процес за съдебните разноски. В производството по в.н.х.ч. дело №5162/2022 г. по описа на СГС се установява, че от една страна, ищецът се позовава на практика на ВКС, с която допуска разглеждане на възражение за прекомерност на съдебни разноски по чл. 78, ал. 5 от ГПК-по аналогия, пресъдени по реда на чл. 190 от ГПК /решение по н.д. №14/2014 г. на ВКС, I н.о./; а от друга – съдът по същество възприема и прилага друга съдебна практика, че чл. 78, ал. 5 от ГПК е неприложим в наказателния процес, вкл. по аналогия /решение по н.д. №1312/2012 г. на ВКС, решение по н.д. №39/2017 г. на ВКС I н.о./. В юриспруденцията има и становище, че за разглеждане на възражението съдът може да се позове пряко чл. 1 от Протокол № 1 от ЕКЗПЧ, на осн. чл. 5, ал. 2 от Конституция на РБ (решение по н.д. 476/2023 г. на ВКС, II н.о.). Различията в съдебната практика между националните съдилища или в рамките на един и същ съд не могат сами по себе си да се считат за противоречащи на Конвенцията. В тази връзка съдът намира, че въпреки законодателната рамка, която не установява формално ред в НПК за разглеждане на възражение за прекомерност на съдебните разноски, някои съдилища са преодолели при правоприлагането. Това дава основание на съда да приеме, че липсва и пряка причинна връзка между законодателната дейност и установения правен режим на съдебните разноски по НПК и твърдените вреди, при което и исковата претенция срещу Д. се явява неоснователна.

Допустимо е да се търсят вреди, причинени от правораздавателната дейност на съда, като отговорността на Д. по чл. 7 от Конституцията на РБ, е развита в ЗОДОВ. Случаите, в които съдът като представител на Д., отговаря по искове за обезщетяване за вреди по ЗОДОВ, са ограничени до няколко хипотези, посочени в чл. 2 от закона. Отговорност от съдебен орган може да се търси за нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок по чл. 2б от ЗОДОВ, както и за вреди от нарушение на правото на Европейския съюз по чл. 2в от ЗОДОВ. Извън уредените в ЗОДОВ хипотези, съдилищата, респ. Д., носят отговорност за вреди от влезли в сила неправилни актове, когато неправилността е предварително установена по надлежния ред и актът е отменен. Не може да се търси отговорност на Д. за всеки влязъл в сила акт, който страната счита за незаконосъобразен, тъй като правилността на съдебни актове, които се ползват със стабилитет спрямо страната, е обект на контрол в производствата по обжалването им. В този контекст съдът в настоящото производство не установява ищецът, който е адресат на окончателния съдебен акт, да е упражнил следващата възможност за правото на индивидуална жалба по чл. 34 от Конвенцията пред ЕСПЧ. За да възникне основание за отговорност е необходимо противоправността (неправилността) на влезлия в сила акт да е установена. Ето защо съдът намира, че исковите претенции са неоснователни, а като такива подлежат на отхвърляне. При този изход на спора, на осн. чл. 78, ал. 1 от ГПК, всеки ответник има право на съдебни разноски за юрисконсултско възнаграждение – сумата 100 лв., на осн. чл. 25 НЗПП.

Мотивиран от изложеното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от И. Г. Р., с ЕГН:*****, с адрес: *****, срещу С.Г.С., адрес: *****, иск по чл. 2в, ал. 1, т. 2 от ЗОДОВ за заплащане на сумата 2450,00 лева – главница, представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди, и сумата 5001,00 лева – главница, представляваща за обезщетение за неимуществени вреди, причинени от допуснато достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз при разглеждане и решаване на в.н.х.ч.д. №5162/2022 г. по описа на СГС, ведно със законна лихва върху главниците, считано от 02.12.2022 г. до окончателното им изплащане.

ОТХВЪРЛЯ предявения от И. Г. Р., с ЕГН:*****, с адрес: *****, срещу Д., представлявана от М.Ф., с адрес: *****, иск по чл. 49, във вр. чл. 45, ал.1, вр. чл. 7 от КРБ, за заплащане на сумата 2450,00 лева – главница, представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди, и сумата 5001,00 лева – главница, представляваща за обезщетение за неимуществени вреди, причинени от незаконни актове на нейни органи - приемане и прилагане на законодателство от Народно събрание и С.Г.С.. в противоречие на основни права на гражданите, чл. 6, чл. 13 и чл. 14 от КЗПЧОС, чл.1 от Протокол №1 от КЗПЧОС, ведно със законна лихва върху главниците, считано от 02.12.2022 г. до окончателното им изплащане.

ОСЪЖДА И. Г. Р., с ЕГН:*****, с адрес: *****, да заплати на С.Г.С., адрес: *****, и Д., представлявана от М.Ф., с адрес: *****, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, сумата по 100,00 лева /на всеки един/ – съдебни разноски.

Решението може да се обжалва пред С.Г.С.. в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____